

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

๑. โย เจตียงคณฺ อารโหนโต ฉตตํ ชาเรติ อุปาหนฺ ชาเรติ อณฺณโต โอล-
เกตฺวา กถํ กเถนโต คจฺจติ อยํ สตุถริ อคารโว นาม ฯ โย ฌมฺมสฺสวณกาเล สงฺฆุญฺเจ
ทหฺรสามเณเรหิ ปรีวาริตฺวา นิสฺสีทติ อณฺณานิ วา นวกมฺมาทฺนินิ กโรติ ฌมฺมสฺสวณคฺเค
นิสินฺโน นินฺทหายติ วิกุชิตฺโต วา ปน อณฺณํ กเถนโต นิสฺสีทติ อยํ ฌมฺเม อคารโว
นาม ฯ โย เถรฺอุปฺปญฺจานํ คนฺตฺวา อวฺนฺทิตฺวา นิสฺสีทติ หตฺถปฺลลตฺถิกํ วา ทุสฺสปฺลลตฺถิกํ
วา กโรติ อณฺณํ วา ปน หตฺถปาทกุกฺกจฺจํ กโรติ วุฑฺฒานํ สนฺติเก อนชฺฌมฺมิโจ กเถติ
อยํ สงฺฆเ อคารโว นามาทิ นินฺทานวคฺเค กสฺสปฺสํยฺตฺตวณฺณนา ฯ

ติสฺโส ลิกฺขา ปน อปริปุรฺยมาโนว ลิกฺขาย อคารโว นามาทิ สงฺคีตฺตวณฺณนา ฯ
อนาทรฺยมตฺเตนปี ลิกฺขาย อปริปุรีเยวาทิ อาห อปริปุรฺยมาโนว ลิกฺขาย อคารโว
นามาทิ สงฺคีตฺตฺวิกา ฯ

อฏฺฐ สมฺปาตฺติโย อนิพฺพตฺเตนโต ตาสํ วา ปน นิพฺพตฺตฺนตฺถาย ปโยคํ
อกโรนฺโต สมฺมาธิสฺมี อคารโว นามาทิ กสฺสปฺสํยฺตฺตวณฺณนา ฯ

อปฺปมาทลฺกฺษณํ อนนฺุพฺรุหฺยมาโน อปฺปมาเท อคารโว นาม ฯ ทฺวิชมฺปิ ปฏฺิ-
สณฺุจาร์อกโรนฺโต ปฏฺิสนฺุจारे อคารโว นาม ฯ คารวา วุฑฺตฺตปฺปฏฺิปกฺขวเสน เวทิตฺพ-
พาทิ สงฺคีตฺตวณฺณนา ฯ

อปฺปมาทลฺกฺษณํ สมฺมาปฏฺิปฺตฺตี ฯ ทฺวิชนฺติ ฌมฺมามิสฺวเสน ทฺวิชนฺติ ตฏฺิฏฺิกา ฯ
(มฺงคฺลตฺถทีปนฺิยา ทฺติโย ภาโค/ข้อ ๒๖๘)



๒. อนามภูจปิณฑปาโต มาตาปิตูนนุตาว ทาทพุโพ ฯ สเจปิ กหาปณคณนโก โหติ สหุชาเทยยวินิปาตน์ นตถิ ฯ มาตาปิตุอุปกฺจากานํ เวยยาวจจกรสฺส ปณฺฑุปลาสฺสชาติ เอเตสฺมปิ ทาทพุโพ ฯ ตตฺถ ปณฺฑุปลาสฺส ฎาลเก ปกฺขิปิตฺวาปิ ทาทฺ วภูฏติ ฯ ตํ จเปตฺวา อณฺเณสํ อคาริกานํ มาตาปิตูนมฺปิ น วภูฏติ ฯ ปพฺพชิตฺ- ปริโกโค ทิ อคาริกานํ เจตฺยภูจจานิโย ฯ อปิจ สมฺปตฺตสฺส ทามริกโจรสฺสาปิ อิสฺสรสฺสาปิ ทาทพุโพ ฯ กสฺมา ฯ เต ทิ อทฺยมาเนปิ น เทตฺติ อามลิตฺวา ทฺยมาเนปิ อุจฺฉิฏฺจกํ เทตฺติ กุชฺฌนฺติ ฯ กุทฺธา ทิ ชฺวีตา โวโรปนฺติ ฎาสนสฺสปิ อนฺตรายํ กรโหนติ ฯ รชฺชํ ปฏฺจยมาณสฺส วิจฺรโต โจรนาคสฺส วตฺถุ เจตฺถ กเถตพฺพํ ฯ ปฏฺฐิณฺจโร วิหารสมฺปตฺตสฺส ยสฺส กสฺสจิ อาคนฺตฺกสฺส วา ทลิตฺทสฺส วา โจรสฺส วา อิสฺสรสฺส วา กาทพุโพเยว ฯ กถํ ฯ อาคนฺตฺกํ ตาว ชฺเณปฺริพฺพยํ วิหารสมฺปตฺตํ ทิสฺวา ปานํ ยํ ปิวาติ ทาทพฺพํ ฯ ปาทมกฺขนเตลล์ ทาทพฺพํ ฯ กाले อาคตฺสฺส ยาคุภตฺตํ ฯ วิกาเล อาคตฺสฺส สเจ ตณฺฑุลา อตฺถิ ตณฺฑุลา ทาทพฺพา ฯ อเวลายํ สมฺปตฺโตลฺลิตฺติ คจฺฉาติ น วตฺตพฺโพ ฯ สยนภูจจานํ ทาทพฺพํ ฯ สพฺพํ อปฺปรจจาสิสฺสนเตเนว กาทพฺพํ ฯ มนุสฺसानาม จตฺตฺปรจจยทายกา เอวํ สงฺคเห กรियมาเน ปุณฺปุณฺนํ ปสฺสีตฺวา อุปการํ กริสฺสน- ตฺติ จิตฺตํ น อุปฺปาเทตพฺพํ ฯ โจรานํ สงฺฆิกมฺปิ ทาทพฺพนฺติ ตตฺติยปาราชิกเก ฆอสฺซ- ชกรณวตฺถฺวณฺณนา ฯ

อนามภูจปิณฑปาโตติ อปพฺพชิตสฺส หตฺถโต ลทฺโธ อตฺตนา อณฺเณน วา ปพฺพชิตน อคฺคหิตอคฺโค ปิณฑปาโตติ ตภูฏิกกา ฯ (มงฺคลตฺถที่ปณฺิยา ทฺติโย ภาโค/ ช่อ ๒๗๔ - ๒๗๕)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ศ. ๕

แปล มคอเป็นไทย

๑. อรรถกถาสปสยังยุต ในนิทานวรรคว่า ภิกษุรูปใด เมื่อเดินขึ้นสู่ลานพระเจดีย์ กั้ร่ม สวมรองเท้า มองดูทางอื่น เดินสนทนากันไป ภิกษุรูปนี้ ชื่อว่าไม่เคารพในพระบรมศาสดา ฯ ภิกษุรูปใด เมื่อเขาประกาศเวลาฟังธรรม มีภิกษุหนุ่มและสามเณรห้อมล้อมแล้วนั่งอยู่ก็ดี ทำกิจอย่างอื่นมีนวักรรมเป็นต้นก็ดี นั่งหลับในโรงฟังธรรมก็ดี ก็หรือว่ามีจิตฟุ้งซ่านนั่งสนทนาถึงเรื่องอื่นก็ดี ภิกษุรูปนี้ชื่อว่าไม่เคารพในพระธรรม ฯ ภิกษุรูปใด ไปยังที่อุปัฏฐากพระเถระ ไม่ไหว้ นั่งอยู่ก็ดี กอดเข้าหรือเอาผ้ารัดเข้าก็ดี ก็หรือว่าทำคะนองมือและเท้าอย่างอื่น พระเถระมิได้นิมนต์ก็พูดในสำนักของพระเถระผู้แก่ทั้งหลาย ภิกษุรูปนี้ชื่อว่าไม่เคารพในพระสงฆ์ ฯ

อรรถกถาสังคิตีสูตรว่า ก็ภิกษุไม่บำเพ็ญไตรสิกขาให้บริบูรณ์เลย ชื่อว่าไม่เคารพในสิกขา ฯ

ฎีกาสังคิตีสูตรว่า ภิกษุชื่อว่าไม่บำเพ็ญให้บริบูรณ์ในสิกขาโดยแท้ แม้ด้วยเหตุเพียงไม่มีความเอื้อเฟื้อ ชื่อว่าไม่เคารพในสิกขา เพราะเหตุนั้น พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวว่า ภิกษุไม่บำเพ็ญไตรสิกขาให้บริบูรณ์เลย ชื่อว่าไม่เคารพในสิกขา ฯ

อรรถกถาสปสยังยุตว่า ภิกษุไม่ยังสมาบัติ ๘ ให้บังเกิด ก็หรือว่าไม่ทำความเพียรเพื่อให้สมาบัติ ๘ เหล่านั้นบังเกิด ชื่อว่าไม่เคารพในสมาธิ ฯ

อรรถกถาสังคิตีสูตรว่า ภิกษุไม่ทำการเพิ่มพูนธรรมที่มีความไม่ประมาทเป็นลักษณะ ชื่อว่าไม่เคารพในความไม่ประมาท ฯ ภิกษุไม่ทำปฎิสังขานแม่ทั้ง ๒ อย่าง ชื่อว่าไม่เคารพในปฎิสังขาน ฯ ความเคารพบัณฑิตก็พึงทราบด้วยอำนาจนัยตรงกันข้ามกับที่กล่าวแล้ว ฯ



ฎีกาสั่งคดีสูตรนั้นว่า ซึ่งธรรมที่มีความไม่ประมาทเป็นลักษณะ คือซึ่งความปฏิบัติชอบ ๆ บทว่า ทูวิธ ได้แก่ ซึ่งปฏิสัณฐาน ๒ อย่าง คือ ๑ อามิส-ปฏิสัณฐาน ๑ ๆ

๒. อรรถกถาเภสัชชกรณวัตถุ ในตติยปาราชิกว่า อนามัญญุบิณฑบาต ภิกษุควรให้แก่พ่อแม่ก่อน ๆ แม้หากว่า อนามัญญุบิณฑบาตนั้นจะเป็นของมีราคาตั้งกหาปณะหนึ่ง (๔ บาท) ก็ไม่เป็นการทำครุทธาไทยให้เสียไป ๆ อนามัญญุบิณฑบาต ภิกษุควรให้แม่แก่บุคคลเหล่านี้ คือผู้อุปฐากพ่อแม่ ไวยาวัจกร ปันฑุปลาส (คนผู้เตรียมจะบวช) ๆ ในบรรดา ๓ จำพวกนั้น ภิกษุ แม้จะใส่อนามัญญุบิณฑบาต ในภาชนะ (บาตรเหล็ก) ให้แก่ปันฑุปลาสก็ควร ๆ เว้นปันฑุปลาสนั้น เสีย คฤหัสถ์เหล่าอื่นแม้จะเป็นพ่อแม่ก็ไม่ควร ๆ เพราะว่า เครื่องใช้สอยของบรรพชิตอยู่ในฐานะเป็นเจดีย์ของคฤหัสถ์ ๆ อีกอย่างหนึ่ง ควรให้ทั้งแก่โจรสลือชื่อ ทั้งแก่อิสสระชนที่ประจบเข้า ๆ เพราะเหตุไร ๆ เพราะว่า พวกโจรสลือชื่อเป็นต้นเหล่านั้น แม้เมื่อภิกษุไม่ให้ ก็จะไม่โกรธว่าไม่ให้ แม้เมื่อจับต้องให้ ก็จะไม่โกรธว่าให้ของที่เป็นเดน ๆ เพราะว่า บุคคลเหล่านั้น โกรธแล้ว จะปลงชีวิตบ้าง จะทำอันตรายต่อพระศาสนาบ้าง ๆ และในเรื่องนี้ ก็ควรกล่าวเรื่องพระเจ้าโจรนาคราชปรารถนาครองราชย์ เสด็จเที่ยวไป ๆ ปฏิสัณฐาน ภิกษุควรทำอย่างยิ่งแก่ผู้มาถึงวิหารคนใดคนหนึ่ง จะเป็นอาคันตุกะ คนขัดสน โจรหรือจะเป็นอิสสระชนก็ตาม ๆ ทำอย่างไร ๆ อันดับแรก ภิกษุเห็นอาคันตุกะทั้งหมดเสียบียงมาถึงวิหาร ก็ควรให้ด้วยพูดว่า เชิญดื่มน้ำเถิด ๆ (ต่อไป) ควรให้น้ำมันทาเท้า ๆ เมื่ออาคันตุกะมาในกาล ก็ควรให้ข้าวต้มข้าวสวย ๆ เมื่อมาในเวลาวิกาล ถ้าข้าวสารมี ก็ควรให้ข้าวสาร ๆ (แต่) ไม่ควรพูดว่า ท่านมาถึงผิดเวลา จงไปเสียเถิด ๆ (ต่อไป) ก็ควรให้ที่นอน ๆ ภิกษุอย่าหวังสิ่งตอบแทนเลย (แต่) ควรทำกิจ ทุกอย่าง ๆ ไม่ควรให้เกิดความคิดขึ้นว่า ธรรมดา มนุษย์ผู้ถวายปัจจัย ๔ เมื่อเรา สงเคราะห์อย่างนี้ เลื่อมใสแล้วก็จะจักทำอุปการะเสมอ ๆ ๆ สำหรับสำหรับพวกโจร แม้ของสงฆ์ก็ควรให้ ๆ

ฎีกาเภสัชชกรณวัตถุนี้ว่า บิณฑบาตที่ภิกษุได้จากมือของคนที่มีใ้บรรพชิตมีส่วนเล็กที่ตนหรือบรรพชิตรูปอื่นยังมิได้จับต้อง ชื่อว่าอนามัญญุบิณฑบาต ๆ

พระธรรมปริยัติโสภณ ชวนปญโญ วัดไตรมิตรวิทยาราม...แปล.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.